

z p r a v o d a j

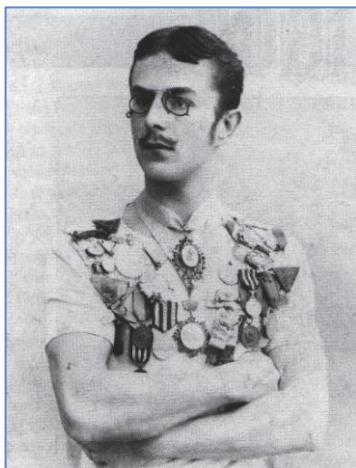
XXV. ročník

6

2014

- 2 Editorial
Josef Rössler-Ořovský; jazyky v Evropě; podnikavost, podnikání, podnikatelství.
- 3 Z glosáře Cedefopu 30
Další část překladu termínů z glosáře – osoba s nízkou kvalifikací; měření; mentoring.
- 4 Mistři v Evropě
Úloha mistrů v odborném vzdělávání podle prezidenta BIBB.
- 5 Nový časopis Cedefopu
Skill Set and Match se představuje.
- 6 Rada pro vzdělávání, mládež, kulturu a sport EU
Efektivní vzdělávání učitelů; vícejazyčnost a rozvoj jazykových kompetencí; zajišťování kvality ve vzdělávání; podpora podnikání mládeže.
- 8 Integrace imigrantů na trhu práce v Evropě
Analýza Mezinárodního úřadu práce a Institutu migrační politiky.
- 9 Dvojitá spojka *a/nebo* a její funkce
Z Akademické příručky českého jazyka.
- 9 Internacionalizace a vzdělávání ve Švýcarsku
Vliv internacionalizace na základní odborné vzdělávání.
- 11 Odborné vzdělávání v Gruzii
Změny ve vysokoškolském a odborném vzdělávání.
- 12 Podpora profesní orientace a trh vzdělávání
Projekty Spolkové agentury práce v Dolním Sasku.
- 14 Co nového v časopisech
Bref du Céreq, 2014, No. 320; Ekonom, roč. 58, 2014, č. 25.
- 14 Definitiva učitelů v USA v ohrožení
Výhody a nevýhody definitivy v učitelském povolání.
- 15 Nové knihy v knihovně
On the way to 2020; Celoživotní učení a sociální politika.
- 15 Znovuobjevené knihy
Cvičení paměti pro seniory; Jak neztratit nadšení...
- 16 Zajímavé internetové adresy
Terminologie evropské politiky vzdělávání; Sociální podnikání; MPI...
- Příloha IV: Odborné vzdělávání v Řecku

Editorial

Letos uplyne 145 let od narození Rösslera-Ořovského, který sportu věnoval celý svůj život. Na jeho počest se v rámci pražských Primátorek dodnes jezdí Jarní skulérský závod Rösslera-Ořovského. Pro bližší informace o jeho životě jsme museli sáhnout po dodatcích k velikému Ottovu slovníku naučnému, které vydalo Sdružení pro tento slovník v nakladatelstvích Argo a Paseka v roce 2002. „Rössler-Ořovský Josef, *29. června 1869, †16. ledna 1933 v Praze, zakladatel čsl. sportu. Již jako student se věnoval činně sportu, zvl. vodní turistice, bruslařství a lehké atletice. R. 1887 začal pěstovat veslařství a téhož roku přivezl do Čech švédských lyží, stává se tak zakladatelem lyžařského sportu v Čechách a jednoho z nejstarších sportovních klubů, I. Českého Skiklubu v Praze. Založil i jiné sportovní spolky: Bruslařský závodní klub v Praze, I. Český Lawn Tennisklub, Český Yachtklub aj. Jako činný sportovec získal v cizině mnoho cen ve veslařství (ve čtyřce, dvojce i skifu), r. 1891 dobyl bruslařského mistrovství na Bledu na trati 2000m atd. R. 1893 uspořádal první lyžařské závody v Praze ve Stromovce. Byl členem a později generálním sekretářem Čsl. Olympijského výboru. ... Za své národní přesvědčení byl ... za světové války pronásledován rakouskými úřady. Po světové válce věnoval se vedle práce v Čsl. Olympijském výboru hl. organizaci čsl. skautingu.“

Na stránkách 6-8 najdete výběr ze závěrů zasedání Rady pro vzdělávání, mládež, kulturu a sport EU. Možná, že v době, kdy vyjde Zpravodaj, budou již k dispozici úplné překlady závěrů do češtiny, takže uvidíme, jak si překladatelé poradili se slovem entrepreneurship, které je v jiných dokumentech EU překládáno jako podnikavost, podnikání nebo podnikatelství. Vybrali jsme si podnikání, protože podnikavost je spíš vlastnost a podnikatelství je příliš sroubované. Další překladatelský oříšek se objevuje v závěrech o vícejazyčnosti, kde se multilingualism poměrně často překládá do češtiny jako mnohojazyčnost. Předpona multi znamená (podle Velkého anglicko-českého slovníku Josefa Fronka) více, několik nebo mnoho, avšak kolik Evropanů může o sobě říci, že ovládá mnoho jazyků, když polyglot a objevitel Troje Heinrich Schliemann již zemřel (1890). Nejvíc vícejazyčných lidí zřejmě žije v Africe, např. v Nigerii se mluví 270 jazyky. Jazyky se tam učí při běžném styku jeden od druhého. Podobně jako v Československu většina lidí alespoň rozuměla druhému jazyku, i když ho nikde nestudovala. Je velká škoda, že pro dnešní školáky už je slovenština cizí jazyk jako každý jiný. Znalost cizího jazyka, kromě své praktické funkce, obohacuje člověka o nové vnímání a také trénuje mozek. Někdy však může být rozdílnost jazyků na překážku. Slavenka Drakulić popisuje v jedné povídce z bývalé Jugoslávie, jak cestující jedoucí po dlouhou dobu vlakem ve stejném kupé raději mlčeli, než aby se podle nepatrných odlišností či přízvuku prozradilo, zda jsou Srbové nebo Chorvati. Ruština a ukrajinština se liší trochu víc, asi jako čeština a slovenština, to by však nemělo bránit vzájemnému porozumění. V době SSSR se žáci ve svazových republikách učili od první třídy ve svém rodném jazyce a ruštinu měli od 3. třídy jako cizí jazyk. Kromě toho existovaly ruské školy pro žáky, jejichž rodiče Rusové pobývali mimo Rusko. V těchto školách se vyučovalo v ruštině a místnímu jazyku se žáci mohli učit mezi jinými cizími jazyky.

Od 1. července se vlády nad Evropou ujímá po Řecku Řím, tedy Itálie, podobně jako tomu bylo ve starověku. Řecké předsednictví bylo bezproblémové včetně pěkných webových stránek.

Příští (dvoj)číslo Zpravodaje vyjde 20. srpna. Do té doby přeje redakce všem svým čtenářům veselá a bezstarostná prázdnina.

AK

Z glosáře Cedefopu 30

Další pokračování hesel z glosáře (Cedefop 2011) v angličtině, němčině a francouzštině uvedených v abecedním pořádku a doplněných českým překladem.

83

low-skilled person

Person whose level of education and training is lower than a predetermined standard.

Comments:

- standard level below which an individual is considered as low qualified depends on the context, for example on the general level of education in a society, or on distribution of qualifications within an occupation; in Europe, individuals are generally considered low-qualified when they have a level inferior to upper secondary;
- the actual qualification of an individual goes beyond the level of formal education and training: it encompasses learning outcomes acquired through continuing (re)training / upskilling, work experience, personal or professional development.

Source: Cedefop.

Gering qualifizierte Person / Geringqualifizierte(r)

Person, deren allgemeiner und beruflicher Bildungsstand unterhalb eines bestimmten Standards verbleibt.

Anmerkung:

- das Standardniveau, unterhalb dem eine Person als gering qualifiziert gilt, hängt vom Kontext ab, beispielsweise vom allgemeinen Bildungsniveau in einer Gesellschaft oder der Qualifikationsverteilung in einem Beruf; in Europa gelten Personen in der Regel als gering qualifiziert, wenn ihr Bildungsstand nicht mindestens einem Abschluss der Sekundarstufe II entspricht.
- die tatsächliche Qualifikation einer Person geht über das Niveau der absolvierten formalen allgemeinen und beruflichen Bildung hinaus: Sie umfasst auch Lernergebnisse, die durch Weiterbildung, Umschulung und Ausbau der Qualifikationen, aber auch durch Berufserfahrung sowie persönliche bzw. berufliche Entwicklung und Perfektionierung erreicht wurden.

Quelle: Cedefop.

personne sous-qualifiée

Se réfère aux individus dont le niveau d'éducation ou de formation est inférieur à une norme prédéfinie.

Note:

- le niveau normalisé au dessous duquel un individu est considéré comme sous-qualifié dépend du contexte, par exemple du niveau général d'éducation de la société, ou de la répartition des qualifications au sein d'une profession; en Europe, un individu est généralement

considérés comme sous-qualifié lorsqu'il ou elle a un niveau inférieur au deuxième cycle du secondaire;

- le niveau réel de qualification d'un individu ne se limite pas à son niveau formel d'éducation et de formation: il englobe aussi les résultats d'apprentissage acquis au cours de la formation continue, du recyclage, du perfectionnement professionnel, de l'expérience professionnelle, du développement personnel ou professionnel.

Source: Cedefop.

osoba s nízkou kvalifikací

Člověk, jehož vzdělání je na nižší úrovni než stanovený standard.

Poznámky:

- standardní úroveň, pod níž je jedinec považován za nízkou kvalifikovaného, závisí na kontextu, např. na všeobecné úrovni vzdělání ve společnosti nebo na rozvržení kvalifikací v povolání; v Evropě jsou obecně považováni na nízkou kvalifikované ti, kdo mají nižší než střední vzdělání (ISCED 3);
- skutečná kvalifikace jednotlivce překračuje úroveň formálního vzdělání: zahrnuje výsledky učení získané dalším vzděláváním, přeškolením/zvyšováním kvalifikace, pracovní praxí, osobním nebo profesním rozvojem.

84

measurement process

Set of operations to determine the value of a quantity.

Source: ISO, 2000.

Messprozess

Satz von Tätigkeiten zur Ermittlung eines Größenwertes.

Quelle: ISO, 2000.

processus de mesure

Ensemble d'opérations permettant de déterminer la valeur d'une grandeur.

Source: ISO, 2000.

měření

Soubor činností k určení hodnoty množství.

85

mentoring

Guidance and support provided in various ways to a young person or novice (someone joining a new learning community or organisation) by an experienced person who acts as a role model, guide, tutor, coach or confidant.

Source: based on Bolton, 1980.

Mentoring

Bezeichnet die Beratung und Unterstützung eines jungen Menschen bzw. eines Neulings (d. h. einer Person, die einer lernenden Gemeinschaft oder Organisation neu beigetreten ist) in sehr unterschiedlicher Form durch eine erfahrene Person (einen „Mentor“), die als Rollenvorbild, Betreuer, Tutor, Coach oder Vertrauensperson fungiert.

Quelle: leicht verändert übernommen aus Bolton, 1980.

mentorat

Guidance et soutien apportés sous diverses formes à un jeune – ou novice – (par exemple lors de son entrée dans une nouvelle communauté ou organisation apprenante)

par une personne expérimentée remplissant un rôle de modèle, guide, tuteur, répétiteur ou confident.

Source: adapté de Bolton, 1980.

mentoring

Poradenství a podpora, kterou poskytuje různým způsobem mladým lidem nebo nováčkům (např. těm, kdo se připojili k novému učicímu se společenství nebo organizaci) zkušená osoba vystupující jako vzor, poradce, tutor, kouč nebo důvěrník.

Pramen: Cedefop. Glossary/Glossar/Glossaire.

Luxembourg : Publications Office of the EU, 2011, 232 p. ISBN 978-92-896-0740-4

<http://www.cedefop.europa.eu/EN/publications/17663.aspx>

Mistři v Evropě

Prezident Spolkového ústavu odborného vzdělávání (BIBB) se v editorialech časopisu BWP zamýšlí nad úlohou mistrů, jejichž význam v politice vzdělávání stoupá, jako kotva stability jsou však ohroženi.

Slavnost Řemeslnické komory Dortmund

byla v dubnu svátkem profesní přípravy. Poprvé byly předávány mistrovské listy (*Meisterbrief*), v nichž je uvedena 6. úroveň Německého rámce kvalifikací – DQR i Evropského rámce kvalifikací – EQF. Ministryně školství to nazvala milníkem v politice vzdělávání. Zdůraznila však, že německý mistrovský list a profesní příprava jsou ohroženy iniciativou Komise EU, která má přezkoumat současné úpravy pro přístup k profesi v členských státech. V profesích s mistrovskou povinností se v Německu vzdělává převážná část řemeslnických učňů.

Obavy jsou oprávněné

Studie semináře pro řemesla na Univerzitě Göttingen ukazuje, že se zrušení mistrovské povinnosti v roce 2004 u řady řemeslnických profesí negativně projevuje na připravenosti ke vzdělávání a na stabilitě zakládání existence. Göttingenští zjišťují, že řemeslníci bez mistrovského listu se výrazně méně vzdělávají než řemeslníci se zkouškou. Před rokem 2004 se 20 % zakladatelů podniku vzdělávalo v příslušném řemesle – dnes to jsou pouze tři procenta. Více než polovina nově založených nemistrovských firem do pěti let zmizela z trhu. Deregulace v řemesle tak nepřispívá k větší stabilitě. Slábnoucí výkon ve vzdělávání neškodí jen řemeslu, nýbrž i jiným hospodářským oblastem. Neboť řemeslníci tovaryši jsou žádanými odbornými silami i v průmyslových podnicích, a proto jsou poptáváni!

Zkoušení mistři jsou kvalifikovaně připraveni na založení podniku a zároveň ovládají komplexní znalostní oblast. Mají znalosti a dovednosti specifické pro řemeslo i způsobilost kontinuálně integrovat nejnovější poznatky do kvalifikačního profilu. K tomu patří i pokyny pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci, které mají pro samostatný výkon řemesla zásadní význam.

Kvalifikace mistra – záruka kvalitní profesní přípravy

Nařízení týkající se moderní mistrovské zkoušky kladou důraz na osobnost podnikatele, který má řídit podnikové procesy ve vlastní zodpovědnosti. Mistr musí zvládat návrhy, výpočty, plánování, koncepci a kalkulaci zadání od zákazníků a produktivně technické provedení zakázky dle stanovených standardů. Mistrovský list je zárukou vysoce kvalitní profesní přípravy. Neboť mistrovská zkouška zahrnuje i zkoušku mistra odborné výchovy, a tím přispívá k zajištění budoucnosti duálního systému.

To vše umožňuje stanovené vzdělání a další vzdělávání, které společně se zkušenostmi poskytuje úroveň kompetence rovnocennou s absolvováním studia. Proto je mistrovská kvalifikace v DQR i v EQF zařazena stejně bakalář na 6. úrovni. Mistři zůstávají kotvami stability pro německé hospodářství, které je třeba chránit, eventuálně i před vrocími přáními EU!

Přeložila Jana Šatopletová

Pramen: Esser, Friedrich Hubert. *Meister in Europa: Bildungspolitisch aufgestiegen – als Stabilitätsanker gefährdet?* BWP, 2014, Nr. 2, S. 3.

Časopis se zaměřuje na odborné vzdělávání a přípravu (OVP) ze všech možných úhlů. Je určen širokému spektru čtenářů. Z 1. čísla (květen 2014) jsme pro představení časopisu vybrali přehledový článek o OVP v Evropě.

Počáteční OVP by mělo více kombinovat učení ve škole a na pracovišti

V roce 2012 tvořili žáci v počátečním OVP zhruba polovinu (50,3 %) všech žáků ve středním vzdělávání v EU. Podle základních indikátorů Cedefopu¹ však pouze 27 % z nich bylo v odborném vzdělávání kombinujícím učení ve škole a na pracovišti.

Mezi jednotlivými zeměmi jsou velké rozdíly jak v počtu mladých lidí v OVP, tak v kombinování školního vyučování a učení na pracovišti.

V Belgii, ČR, Rakousku a na Slovensku (viz tabulka) bylo v roce 2012 více než 70 % středoškoláků v počátečním OVP. Dánsko (46,1 %), Německo (48,6 %) a Francie (44,5 %) jsou blíže evropskému průměru. V Dánsku jsou však téměř všichni žáci v počátečním OVP v nějaké formě kombinující učení ve škole a na pracovišti. V Německu je tento podíl také vysoký – 88,2 %. V ČR, Rakousku a na Slovensku překračuje 40 %. Francie je s 26,9 % velmi blízko průměru EU. V Belgii, která má nejvyšší podíl žáků v OVP, kombinují učení ve škole a na pracovišti jen 4,3 %.

Některé klíčové indikátory Cedefopu o odborném vzdělávání a přípravě ve vybraných zemích

	Belgie	ČR	Dánsko	Německo	Francie	Rakousko	Slovensko	EU
Žáci v počátečním OVP jako % všech žáků ve středním vzdělávání	72,8	73,0	46,1	48,6	44,5	76,1	70,9	50,3
Žáci v učení na pracovišti jako % ze středního počátečního OVP	4,3	43,6	96,8	88,2	26,9	45,7	40,8	27,0
Míra zaměstnanosti absolventů OVP ve věku 20-34 let*	85,0	78,7	88,5	83,5	72,2	88,0	74,7	79,1
Náskok absolventů OVP v míře zaměstnanosti před absolventy VV*	11,2	10,6	6,0	26,2	0,6	5,1	3,8	5,6

*Nejnovější dostupné údaje vztahující se k roku 2009.

To neznamená, že vyučování ve školních systémech není kvalitní, že se žáci neučí praktické věci nebo že jejich vyhlídky na zaměstnání jsou horší. Podle nejnovějších dostupných údajů, které pocházejí z roku 2009, činí míra zaměstnanosti absolventů OVP ve věku 20–34 let v Belgii 85 %. To znamená, že je mezi nejvyššími v Evropě a zhruba o 11,2 procentního bodu vyšší než u absolventů všeobecného vzdělávání ve stejném věku. Ve Francii je míra zaměstnanosti absolventů odborného a všeobecného vzdělávání skoro stejná, pohybuje se kolem 72 %.

Žáci v odborném vzdělávání bez silných prvků spojených s prací mohou mít méně příležitostí k tomu, aby si mohli osvojit kompetence vztahující se k práci, které je mohou lépe připravit pro zaměstnání.

Ukazuje se také, že mladí lidé v kvalitním učňovství nebo stáží si snáze osvojují užitečné dovednosti a postoje, které jsou důležité pro nalezení vhodné práce, a jejich přechod na trh práce je tak hladší, než u absolventů všeobecného vzdělávání.

*Evropská aliance pro učňovství*² se zaměřuje na zlepšení kvality, nabídky a image učňovství v EU. Některé členské státy se již angažují v bilaterální spolupráci na reformě OVP, v učňovství a v mobilitě učňů.

Úspěšnost dalšího rozšiřování kombinace učení ve škole a na pracovišti závisí do značné míry na ochotě zaměstnavatelů poskytovat příležitosti k učení. Vzhledem k tomu, že zaměstnavatelé neustále zdůrazňují potřebu sociálních (*soft*) kompetencí, tj. práce v týmu, schopnost přizpůsobovat se a nadále se vzdělávat, které se nejlépe osvojují při praxi na pracovišti, je v jejich zájmu, aby tyto příležitosti poskytovali. **AK**

¹ *On the way to 2020 : data for vocational education and training policies. Country statistical overviews. Update 2013. Luxembourg: Publications Office of the EU, 2014. 125 p. Cedefop Reference series; 97. ISBN 978-92-896-1444-3*

² *Viz Zpravodaj, 2013, č. 7/8, s. 8.*

Pramen: Bainbridge, Steve. Work in class: more initial vocational education and training should combine school and work-based learning. Skillset and Match, 2014, No. 1, p. 8-9. http://www.cedefop.europa.eu/EN/Files/9085_en.pdf

Dále v čísle: Focus should be on existing EU tools; We need to make a case for quality VET; Investment in education and training key to exit crisis; Working together to prevent skills mismatch and NEETs; A lot more required to reach employment targets; At the interface of training, skills, qualifications and employability; The Italian way; Vocational training is first rate education.

Rada pro vzdělávání, mládež, kulturu a sport EU

Rada se na svém zasedání 20. května 2014 v Bruselu zabývala čtyřmi tématy: efektivním vzděláváním učitelů, vícejazyčností a rozvojem jazykových kompetencí, zajišťováním kvality ve vzdělávání a podporou podnikání u mladých lidí. Závěry ze zasedání budou jistě brzy k dispozici v češtině v plném znění, proto jsme pro Zpravodaj vybrali jen nejpodstatnější body.

Efektivní vzdělávání učitelů

V rychle se měnícím světě se vyvíjí také role učitelů a požadavky, které jsou na ně kladeny v důsledku rychlého technického vývoje, zvyšující se sociální a kulturní rozmanitosti a potřeby zvládnout individualizovanější vyučování zaměřené na potřeby jednotlivých žáků.

Vzdělavatelé učitelů mají hlavní roli v udržování a zlepšování kvality vyučujících, a to jak v počátečním, tak v dalším vzdělávání učitelů.

Má-li se zlepšit vzdělávání učitelů a postup jejich přijímání, je třeba identifikovat profesní kompetence, které učitelé potřebují v různých stádiích své kariéry. Ke zvýšení kvality standardů mohou být použity rámce profesních kompetencí definující znalosti, dovednosti a postoje, které by měli mít všichni učitelé včetně učitelů v odborném vzdělávání a ve vzdělávání dospělých. Tyto rámce mohou být užitečné i pro vzdělavatele učitelů.

Vzdělávání učitelů by mělo být považováno za součást úsilí o zvýšení atraktivity a kvality tohoto povolání. To vyžaduje adekvátní koncepci výběru a přijímání ke studiu učitelství, efektivní počáteční vzdělávání učitelů, podporu na začátku učiteléské kariéry, odborné vzdělávání a rozvoj v průběhu kariéry, pedagogickou zpětnou vazbu a stimuly pro učitele.

Vzdělávání učitelů by mělo být dostatečně flexibilní tak, aby mohlo reagovat na změny ve školství.

Rychlé šíření digitálních učebních nástrojů a otevřených vzdělávacích zdrojů (*Open Educational Resources*) vyžaduje, aby si učitelé osvojovali relevantní digitální kompetence a využívali je při vyučování. Tyto nástroje mohou přispět k rovnému přístupu ke kvalitnímu vzdělávání.

Vysoké školy pedagogické by se měly stát centrem vzdělávání pro učitele i vzdělavatele učitelů a provádět výzkum zaměřený na vytváření kompetencí učitelů a na efektivní vyučovací a učební metody.

Členské státy by měly využívat možnosti financování v nástrojích EU, např. v programu *Erasmus+* nebo v *Evropském sociálním fondu*, a:

- podporovat politiku členských států zaměřenou na zvyšování kvality vzdělávání a dalšího vzdělávání učitelů;
- podporovat mobilitu budoucích učitelů, vyučujících a vzdělavatelů učitelů a povzbuzovat strategická partnerství,

experimentování a projekty zaměřené na budoucnost vzdělávání učitelů, umožnit testování nových metod a uvádět do praxe rámce kompetencí.

Vícejazyčnost a rozvoj jazykových kompetencí

Jazyková rozmanitost je základní složkou evropské kultury a interkulturního dialogu, a proto schopnost komunikovat v jiném než v mateřském jazyce je jednou z klíčových kompetencí, které by si občané měli osvojit.

Jazyková krajina (*linguistic landscape*)¹ v EU je složitá a různorodá, národní faktory ovlivňují jazykové vzdělávání a k tomu se přidružují značné rozdíly v legislativě a v praxi.

Jazykové kompetence přispívají k mobilitě, zaměstnatelnosti a osobnímu rozvoji evropských občanů, zvláště mladých lidí v souladu se strategií *Evropa 2020 pro růst a pracovní místa*.

Jazykové kompetence mnohých mladých lidí v Evropě by mohly být zlepšeny. Přes určitý pokrok v posledních letech jsou v přístupu k jazykovému vzdělávání mezi jednotlivými zeměmi stále značné rozdíly.

Studium klasických jazyků, například starořečtiny a latiny, z nichž vychází mnoho moderních jazyků, může usnadnit jazykové vzdělávání a přispět k udržitelnosti našeho společného dědictví.

Hodnocení jazykových kompetencí může podpořit vícejazyčnost a efektivní jazykové vyučování ve školách. Hodnocení by mělo obsahovat všechny čtyři jazykové kompetence: čtení, psaní, poslech a mluvení.

Členské státy by měly:

- Přijmout a zlepšit opatření zaměřená na podporu vícejazyčnosti a zvyšování kvality a efektivnosti jazykového vzdělávání včetně vyučování alespoň dvěma jazykům kromě hlavního vyučovacího jazyka od útlého věku a zjišťování potenciálu inovativních přístupů k rozvíjení jazykových kompetencí.
- Vytvářet opatření podporující děti a dospělé migrantského původu při učení se jazyka hostitelské země.
- Využít potenciálu programu *Erasmus+* a *Evropského strukturálního a investičního fondu* k dosažení těchto cílů.
- Více využívat evropské nástroje a iniciativy určené k podpoře jazykového vzdělávání, např. *Společný evropský referenční rámec pro jazyky*², *Europass*, *Evropské jazykové*

portfolio³ a Evropskou jazykovou cenu (European Language Label – ELL)⁴.

- Uznat roli neformálního a informálního učení v jazykovém vzdělávání zkoumáním způsobů uznávání a validace jazykových kompetencí získaných tímto způsobem v souladu s *Doporučením Rady ze dne 20. prosince 2012 o uznávání neformálního a informálního učení*.

- Usilovat o zvýšení atraktivnosti a zajištění větší angažovanosti v jazykovém vzdělávání včetně používání IKT a otevřených vzdělávacích zdrojů (Open Educational Resources) s výhledem na snížení počtu žáků, kteří opustí studium jazyka před dosažením dobré znalosti.

¹ *Krajina – prostor ... kterým denně procházíme, ve kterém žijeme, který máme rádi. Které jazyky jsou v ní přítomny – na nápisích pomáhajících místo rozpoznat, na těch nabízejících informace, na těch snažících se nás upoutat? Kdo tam nápisy umístil a proč? Proč jsou právě v těch jazycích, a ne v jiných? Jak na ně lidé reagují? Jaké vlastnosti má jejich jazyk? – Takovými otázkami se zabývá výzkum fenoménu stále častěji nazývaného „jazyková krajina“. Pojem *paysage linguistique* / *linguistic landscape* pochází z Kanady, jejímž jazykově-politickým cílem bylo zvýšit viditelnost francouzštiny na územích obývaných kanadskými Francouzi. V posledním desetiletí se však výzkum jazykové krajiny rapidně rozšířil po světě, mj. díky dříve nevídaným možnostem fotoaparátu a počítačů.*

SLOBODA, Marián (KSES FF UK, Praha): *Jazyková krajina: Co vypovídají nápisy v prostoru o jazyce a společnosti.*

<http://ucjtk.ff.cuni.cz/system/files/KPCJprog.pdf>

² *Společný evropský referenční rámec pro jazyky*

<http://www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/spolecny-evropsky-referencni-ramec-pro-jazyky>

³ *Evropské jazykové portfolio. Zpravodaj, příloha VI/2004, 4 s.; č. 7-8/2002, s. 17-18.*

⁴ *Evropská jazyková cena (ELL)* <http://www.naep.cz/label>

⁵ *Úř. věst. C 398, 22.12.2012, s. 1-5.*

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2012:398:0001:0005:CS:PDF>

Zajišťování kvality ve vzdělávání

Členské státy by měly pokračovat v podpoře transparentnosti a komplementarity mezi odvětvovými přístupy k zajišťování kvality a stavět přitom na evropských principech zajišťování kvality v perspektivě celoživotního vzdělávání za účelem zaručování kvality výsledků pro žáky a zlepšování prostupnosti mezi všeobecným a odborným vzděláváním. Součástí dalšího vývoje by mělo být:

- Větší využívání metody založené na výsledcích učení v definování, poskytování a hodnocení znalostí, dovedností, kompetencí a kvalifikací, budované na základě Evropského rámce kvalifikací pro celoživotní vzdělávání a evropských nástrojů pro kredity, např. ECTS¹ a ECVET²;
- Propagování transparentních metod zajišťování kvality, které vycházejí z existujících rámců zajišťování kvality a podporují spolehlivé a věrohodné hodnotící metody a nástroje pro validaci výsledků neformálního a informálního učení;

- Posilování spojení a spolupráce mezi zainteresovanými stranami ve světě vzdělávání a práce, též za účelem vyvíjení vhodných kompetencí v monitorování a prognózování;
- Zapojování relevantních zainteresovaných stran do strategického rozhodování, navrhování kvalifikací a tvorby, poskytování a monitorování vzdělávacích programů za účelem zaručování stálého růstu kvality ve vzdělávacích institucích.

¹ *European Credit Transfer and Accumulation System (for higher education) – Evropský systém přenosu a shromažďování kreditů (pro vysokoškolské vzdělávání)*

² *European Credit (transfer) system for Vocational Education and Training – Les crédits d'apprentissage européens pour la formation et l'enseignement professionnels – Das europäische Leistungspunktesystem für die Berufsbildung – Evropský systém (přenosu) kreditů pro odborné vzdělávání a přípravu Vzdělávání a mobilita. (Překlad stručně zprávy Cedefopu) Zpravodaj 2/2010, s. 5-7.*

Podpora podnikání mládeže

Hospodářská krize, která začala zhruba před 10 lety, vytvořila zvláště překerní situaci pro mladou generaci. Míry nezaměstnanosti mládeže zůstávají vysoké: 23,2 % v celé EU a 23,8 % v zemích s eurem (prosinec 2013).

V důsledku vysoké míry nezaměstnanosti se zvyšuje míra chudoby a sociálního vylučování a mladí lidé odcházejí do jiných evropských zemí nebo i mimo Evropu. To v některých státech způsobuje *únik mozků*, který je těžké odvrátit.

EU prostřednictvím strategie *Evropa 2020* a jejích iniciativ: *Nové kvalifikace a pracovní místa*, *Digitální agenda pro Evropu*, *Unie inovací* a *Mládež v pohybu* podporuje podnikání posilováním podnikatelských postojů a příslušných znalostí, dovedností a kompetencí, které mohou zvýšit konkurenčnost a růst, který bude rychlý, udržitelný a inkluzivní.

Podnikání může být důležitým prvkem pro samostatnost, osobní rozvoj a zdraví mladých lidí. Podnikání může být považováno za prostředek proti nezaměstnanosti mládeže.

Evropa by měla investovat do podnikatelského vzdělávání, do vytváření prostředí, v němž podnikatelé mohou prosperovat a růst, zabývat se také specifickými skupinami a zviditelňovat podnikatele jako vzory.

Zejména model *sociálního podnikání*, který je převážně zaměřen na obecné dobro ve společnosti, může být přitažlivý pro mladé lidi a dát jim šanci inovativně reagovat na současné ekonomické, sociální a environmentální problémy. Ideou sociálního podnikání je být blízko k lidem a místním společenstvím a zajišťovat sociální soudržnost zapojováním mladých lidí včetně těch z ohrožených skupin.

Sociální podniky přispívají k inteligentnímu růstu tím, že na nové potřeby odpovídají sociálními inovacemi; vytvářejí udržitelný růst tím, že berou v úvahu dopady na životní prostředí a dlouhodobé vize; jsou ústředním bodem inkluzivního růstu, protože kladou důraz na lidi a sociální soudržnost.

Členské státy by měly:

- Zvýšit povědomí o sociálním podnikání a vytvářet nástroje k lepšímu pochopení tohoto sektoru. To znamená zvýšit znalosti o sociálním podnikání a podporovat různé formy sociálních podniků (včetně družstevních), kulturních a kreativních podniků.
- Usnadňovat praktickou přípravu a výměny, sdílení zkušeností a další učební aktivity, zvyšování podnikatelských postojů a dovedností (např. angažováním mladých lidí v přímé podnikatelské praxi, přípravou na pracovišti, podporováním specializovaných dovedností) a podporovat úsilí o definování výsledků učení z těchto činností. Propagovat rozvíjení nástrojů, které umožňují mladým

lidem, aby si mohli sami ohodnotit a prezentovat své podnikatelské dovednosti a kompetence.

- Podporovat malé podniky a mladé podnikatele k tomu, aby inovovali a plně využívali příležitosti vnitřního trhu tím, že je povzbudí k tomu, aby šli do zahraničí a využívali přeshraniční transfery znalostí, dovedností a spolupráce. K dosažení těchto cílů by měly být podporovány sítě sociálních podnikatelů a potenciální partneři.

AK

Prameny:

EU Council focuses on high quality education and youth entrepreneurship

http://gr2014.eu/news/press-releases/eycs-education-youth-council-focuses-high-quality-education-and-youth
Conclusions on multilingualism and the development of language competences http://gr2014.eu/sites/default/files/142692_2.pdf

Conclusions on effective teacher education

http://gr2014.eu/sites/default/files/142690_2.pdf

Conclusions on quality assurance supporting education and training
http://gr2014.eu/sites/default/files/142694_2.pdf

Conclusions on promoting youth entrepreneurship to foster social inclusion of young people http://gr2014.eu/sites/default/files/142702_2.pdf

Integrace imigrantů na trhu práce v Evropě

Analýzu a politické hodnocení situace připravili společně pracovníci Mezinárodního úřadu práce (International Labour Office - ILO) a evropského Institutu migrační politiky (Migration Policy Institute - MPI) pro období od října 2012 do října 2014.

Přehled a motivace

Prvních pár let po příchodu do nové země jsou pro imigranty zvláště důležité dlouhodobé vyhlídky. Integrace probíhá několik desetiletí, pokud se však novým imigrantům nepodaří včas najít místo odpovídající jejich kvalifikaci a v odvětví, které nabízí možnost postupu, může to mít *odrazující účinek*, který přetrvává po celou profesní dráhu pracovníka. Noví imigranti se bohužel často potýkají s prodlouženým obdobím nezaměstnanosti nebo neaktivity, po němž je těžké najít dobře placené stabilní zaměstnání. Z toho vyplývá, že investice podporující včasný vstup migrantů na trh práce a nastoupení cesty k profesnímu postupu přinášejí dlouhodobý prospěch.

Podoba drah nových imigrantů na trhu práce závisí na mnoha faktorech, např. na jejich schopnosti překonávat jazykové překážky, nedostatečné znalosti fungování trhu práce a chybějící kontakty s potenciálními zaměstnavateli, i na obtížích, které mají zaměstnavatelé při hodnocení praxe a kvalifikace získané v zahraničí.

Začleňování imigrantů do trhu práce řídí také řada dalších faktorů: tempo hospodářského růstu během

prvních let pobytu; regulace a instituce místního trhu práce (úřady práce a organizace pracujících), které vytvářejí nebo odstraňují překážky pro zaměstnávání imigrantů; míra, do níž se zaměstnavatelé zavazují k dalšímu odbornému vzdělávání a slušným zaměstnaneckým podmínkám; převaha diskriminace na trhu práce; míra, do níž sektory a povolání, kam imigranti vstupují, poskytují kariérní postup do lépe placené práce a snadnost, s níž se noví imigranti, kteří nezískali vzdělání a praxi v hostitelské zemi, mohou dostat na tyto žebříčky.

Výsledky nově příchozích jsou ovlivněny integrační politikou (podpora imigrantů při hodnocení kvalifikací a praxe, při osvojování si jazyka, poskytování relevantního školení a informací o trhu práce státní správou, sociálními partnery a dobrovolnými organizacemi). Také je třeba brát v úvahu, do jaké míry je politika zaměřená na imigranty integrována do širších služeb a institucí (např. úřadů práce a systémů odborného vzdělávání a profesní přípravy).

Diskuse o sladování kvalifikací imigrantů s potřebami trhu práce se často zaměřuje na migraci pracov-

ních sil, avšak většina legálních migrantů do EU není vybírána podle kvalifikací. Získávají legální status na základě opatření pro sjednocování rodin, jako humanitární migranti, nebo prostřednictvím různých forem regularizace¹. Většina z těchto lidí nemá terciární vzdělání, i když mají dobrou praxi nebo profesní přípravu. Hlavním záměrem politiky integrace těchto imigrantů a jejich rodin je poskytnout jim cestu k dobře placeným zaměstnáním, která nevyžadují vysokoškolskou kvalifikaci, nýbrž využijí jejich pracovní zkušenosti a/nebo profesní přípravu.

Navrhovaný výzkumný projekt poskytne nové empirické důkazy o integraci drah nově příchozích imigrantů na trhu práce do pracovních míst vyžadujících střední kvalifikace. Projekt spoléhá na kombinaci analýzy dat, kvalitativního výzkumu a rozhovorů s politickými činiteli a sociálními partnery a na základě toho bude hodnotit příležitosti k postupu v povolání u nově příchozích v sektorech, v nichž jsou soustředěni, a zkoumat konkrétní kroky, které vláda může podniknout tak, aby zajistila, že integrační politika pro imigranty a širší systém rozvoje pracovních sil, profesní přípravy a programů zaměstnanosti podpoří přístup nově příchozích k dobře placeným stabilním zaměstnáním.

Plán výzkumu

Projekt používá třífázový analytický přístup kombinující kvantitativní a kvalitativní analýzu a konzultace s experty tak, aby poskytl integrovaný obraz role politiky v usnadňování přístupu nových imigrantů na trh práce a ke středně kvalifikovaným zaměstnáním. Základ výzkumu budou tvořit podrobné případové studie integračních drah trhu práce a systémů integrační politiky v šesti zemích EU.

Kvantitativní práce bude např. zjišťovat, jak se míry zaměstnanosti nově příchozích kohort imigrantů vyvíjejí v čase, a jaký podíl nově příchozích je schopen postoupit z nekvalifikovaných pracovních míst a/nebo z nezaměstnanosti do kvalifikovanějších zaměstnání během prvních let po migraci. Kvalitativní práce bude hodnotit tři základní kategorie politiky ovlivňující vstup imigrantů na trh práce a jejich schopnost získat lokálně relevantní kompetence a využít své dosavadní kvalifikace: úřady práce; jazykové vzdělávání vztahující se k práci; profesní přípravu. Ve třetí fázi projektu budou ILO a MPI konzultovat se sociálními partnery, relevantními politickými činiteli z Evropské komise a z členských států, s úředníky zodpovědnými za realizaci politiky (např. ve veřejných úřadech práce) a s vysokoškolskými odborníky v oblasti vývoje pracovních sil a integrace imigrantů za účelem doplnění chybějících znalostí a interpretace výsledků výzkumu.

Výsledky z jednotlivých fází projektu budou prezentovány v přehledové zprávě koncem roku 2014.

AK

¹ Regularizace je opatření státu (v rámci migrační politiky), které umožňuje cizincům bez oprávnění k pobytu legalizovat svůj pobytový status v hostitelské zemi, a to buď trvale, nebo dočasně. Tento proces bývá také nazýván pobytovou amnestií či normalizací. Jednotná definice toho, co přesně regularizace je, v současnosti neexistuje a její vymezení se liší stát od státu. http://cs.wikipedia.org/wiki/Regularizace_%28migrace%29.

Pramen:

International Labour Office (ILO) and Migration Policy Institute (MPI). *The Labour Market Integration of New Immigrants in Europe: Analysis and Policy Evaluation. October 2012 – October 2014.*

http://www.ilo.org/migrant/research/WCMS_203458/lang-en/index.htm

Dvojitá spojka *a/nebo* a její funkce

Čtenáři Zpravodaje se občas pozastavují nad používáním spojky *a/nebo*, která je většinou překladem anglického *and/or*. V předchozím článku je *a/nebo* použito dvakrát. Podle *Akademické příručky českého jazyka* (2014) správně: „V odborných textech se lomítko často používá při psaní výrazu *a/nebo*, jímž autor předkládá alternativy (význam spojky *a* či význam spojky *nebo*), které však mohou platit obě najednou (např. *výrobní číslo může být složeno z číslic a/nebo z písmen*). *Příručka je k dispozici v knihovně NÚV.*

Internacionalizace a vzdělávání ve Švýcarsku

Švýcarské hospodářství je svázáno se zahraničím a pro mezinárodní podniky je atraktivní. Článek se zabývá vlivem internacionalizace na základní odborné vzdělávání.

Na základě tří šetření nákladů a užítku profesního počátečního vzdělávání lze zkoumat chování 2500 internacionalizovaných podniků v oblasti vzdělávání orientovaného na trh práce, v letech 2000 až 2009 a porovnat je s 15 000 domácími podniky.

Co jsou to internacionalizované podniky?

Za internacionalizované se označují podniky, které patří nějakému podniku s hlavním sídlem v zahraničí, jsou většinou ve vlastnictví osob nebo skupin osob zahraniční národnosti nebo jsou převážně dodavateli

jednoho nebo více zahraničních podniků. Podíl internacionalizovaných podniků, pro které platí nejméně jeden z výše uvedených parametrů, zůstal od roku 2000 relativně stabilní a pohyboval se mezi 11 a 12 procenty. Mezi velkými podniky s více než 100 zaměstnanci jsou internacionalizované podniky zastoupeny dokonce 20 procenty. Podíl internacionalizovaných podniků se dosti liší mezi jednotlivými hospodářskými odvětvími, přičemž mnoho internacionalizovaných podniků je zastoupeno především v odvětvích tradičně orientovaných na export, jako je kovodělný, elektrotechnický a strojírenský průmysl, chemická a farmaceutická odvětví, hodinářský průmysl, také však ve velkoobchodě, ubytování a v gastronomii.

Zaměstnanecská struktura internacionalizovaných podniků se relativně hodně liší od domácích podniků. Porovnávají-li se spolu internacionalizované podniky s domácími v rámci stejného hospodářského odvětví a stejné třídy velikosti podniku a regionu, mají internacionalizované podniky výrazně nižší podíl zaměstnanců se závěrečnou zkouškou z vyšší profesní přípravy¹ (-4,1 procentního bodu) a vyučených/maturantů (-12,6 procentního bodu). Zároveň mají výrazně vyšší počet absolventů univerzit/odborných vysokých škol² (+8,5 procentních bodů) a zaměstnanců bez ukončeného post-obligatorního vzdělání (+6,3 procentního bodu). Tyto jevy lze vysledovat převážně u internacionalizovaných podniků s méně než 50 zaměstnanci.

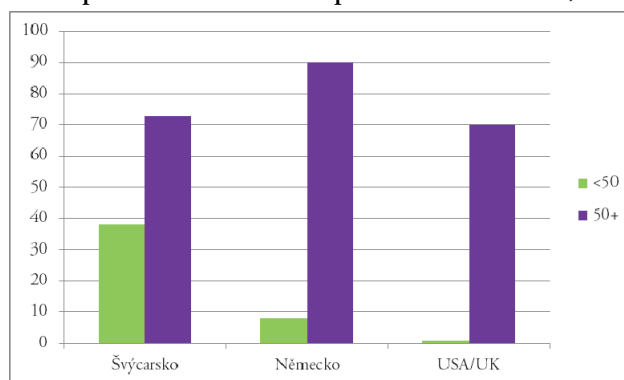
Účast internacionalizovaných podniků na vzdělávání

V roce 2009 poskytovalo ve Švýcarsku vzdělávání přibližně 27 % internacionalizovaných podniků, zatímco podíl domácích podniků poskytujících vzdělávání činil 44 %. Srovnají-li se však internacionalizované podniky podle velikosti, pak vzdělávání poskytuje v průměru 80 % podniků s více než 50 zaměstnanci. Pobočky německých firem s více než 50 zaměstnanci dokonce vzdělávají více vlastních učňů než domácí firmy. Účast amerických a britských poboček (tedy podniků ze země, kde je duální profesní příprava málo zavedena) na vzdělávání se liší podle zapojení hospodářského odvětví, avšak ve srovnání s německými pobočkami jde o statisticky významný rozdíl.

Angažovanost v profesní přípravě závisí z podnikového hlediska do značné míry na zaměstnanecské struktuře. Účast podniku na vzdělávání výrazně stoupá s podílem zaměstnanců vyučených v oboru nebo se závěrečnou zkouškou z vyšší profesní přípravy¹. Podniky s méně než 50 zaměstnanci zvyšují vzdělávací činnost v případě, že mají potíže s nalezením vhodných odborných sil na trhu práce: Problémy s náborem pracovních sil v roce 2009 vedly jak u internacionalizova-

ných, tak i u domácích podniků téměř ke zdvojnásobení podílu v poskytování profesní přípravy.

Pravděpodobnost vzdělávání v podnicích v roce 2009, v %

Průzkum u nevzdělávajících podniků ukázal, že internacionalizované podniky s méně než 50 zaměstnanci (ve srovnání s domácími podniky) nevzdělávají zaměstnance především proto, že jejich podnik je příliš specializovaný na to, aby mohl být do profesní přípravy zahrnut celý obsah učebního oboru. Navzdory vysokému stupni specializace by se však vzdělávání uskutečnit dalo, protože ve více než 80 % nevzdělávajících podniků je vhodný učební obor dobře znám. Podpora kombinovaného vzdělávání zaměřená na internacionalizované podniky by mohla vést k lepší integraci menších internacionalizovaných podniků do vzdělávacího systému orientovaného na trh práce.

Žádné rozdíly u vzdělávajících podniků

Internationalizované i domácí podniky hodnotí výkonnost duálního systému, pokud jde o krytí podnikové potřeby odborných sil, i poměr nákladů a užítku profesního počátečního vzdělávání jako stejně dobré. Internationalizované podniky vzdělávají sice spíše v profesích a hospodářských odvětvích, které bývají všeobecně spojovány s vyššími čistými náklady, například ve čtyřletých učebních oborech v kovoprůmyslu, elektropřemyslu a strojírenském průmyslu. Při zahrnutí těchto strukturálních rozdílů se však nedají ve vzdělávání u nákladů a užítku zjistit žádné statisticky významné rozdíly. Rovněž se také neprojevují žádné statisticky významné rozdíly jak v intenzitě vzdělávání, tak v dalším zaměstnávání učňů po vyučení.

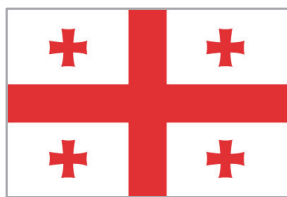
Přeložila Jana Šatopletová

¹ *Höhere Berufsbildung.*

² *Fachhochschule.*

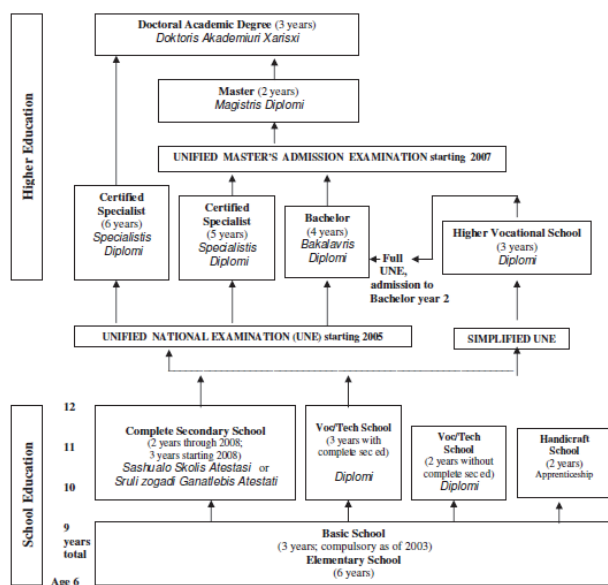
Pramen: Mühlemann, Samuel. Der Einfluss der Internationalisierung auf das Ausbildungsverhalten der Betriebe in der Schweiz. Wirtschaft und Beruf, 2013, Nr. 6, S. 54-55.

Odborné vzdělávání v Gruzii

Základní přehled o systému vzdělávání v Gruzii poskytuje článek *Vzdělávací systém v Gruzii*, který vyšel ve Zpravodaji zhruba před deseti lety¹. Proto jsme z článku z časopisu *Berufsbildung* vybrali jen části, které popisují změny ve vysokoškolském a odborném vzdělávání.

Systém vzdělávání v Gruzii (2010)²

Vysokoškolské vzdělávání

Gruzie se v roce 2005 připojila k Boloňskému procesu a zároveň zahájila rozsáhlé reformy, především zavedení odstupňovaného terciárního vzdělávání. Vysokoškolské vzdělávání se v Gruzii řídí zákonem o vysokoškolském vzdělávání z 21. prosince 2004. Akademické vysokoškolské vzdělávání se skládá ze tří stupňů:

- bakalář (240 kreditních bodů),
- magistr (120 kreditních bodů),
- doktor (180 kreditních bodů).

V prvním stupni je i program pro vzdělávání certifikovaných specialistů (120–180 kreditních bodů). Studium medicíny, stomatologie a veterinářství (300–360 kreditních bodů) probíhá v integrovaných vzdělávacích programech na úrovni magisterského studia.

Ve vysokoškolském vzdělávání působí tři druhy vzdělávacích zařízení:

- *Vysoká škola*: bakalářské programy odborného vzdělávání a 1. cyklus certifikovaných programů pro specialisty.
- *Univerzitní vysoká škola*: magisterské studijní obory druhého cyklu (doktorandské studium není možné).
- *Univerzita*: všechny tři cykly (stupně) akademického vysokoškolského vzdělávání.

Přístup k vysokoškolskému vzdělávání je podmíněn úspěšným složením jednotných národních zkoušek. Přijímací zkoušky provádí Národní zkušební centrum

(NAEC – *National Examinations Center*)³. Maturanti skládají tři povinné zkoušky: z gruzínského jazyka a literatury, z cizího jazyka (angličtiny, ruštiny, němčiny, francouzštiny) a test všeobecné způsobilosti. Vysoké školy, popř. fakulty si mohou zvolit další fakultativní zkoušky (např. z matematiky, přírodních věd, sociálních věd). Jednotné zkoušky zvýšily transparentnost při přijímání na vysoké školy a omezily korupci. Zkoušky může skládat každý, kdo má vysvědčení o ukončení střední školy v Gruzii nebo v zahraničí.

Odborné vzdělávání

Odborné vzdělávání se řídí zákonem z roku 2007, kterým byla zahájena jeho reforma. Změny vyplývající ze zákona byly kompletně zavedeny v roce 2010.

Odborné vzdělávání se poskytuje pro stovku profesí, převážně z oblasti hospodářství, turismu, stavebnictví nebo zemědělství. Trvá 2–4 roky, podle profilu povolání, a končí certifikátem nebo diplomem.

Formální profesní příprava probíhá ve strukturovaném rámci v akreditovaných vzdělávacích zařízeních a má pět stupňů:

- I. Učeň může pracovat pod vedením.
- II. Učeň může zčásti pracovat samostatně.
- III. Učeň používá své znalosti v různých situacích a umí řešit problémy.
- IV. Učeň používá své znalosti samostatně v různých situacích a při řešení problémů. Může instruovat ostatní zaměstnance a činit opatření k zajištění kvality.
- V. Učeň může plánovat a řídit práci ostatních.

K přechodu na vyšší stupeň dochází po úspěšném absolvování vzdělávacího programu předchozího stupně nebo po prokázání srovnatelných kvalifikací. Pro přijetí rovnou do IV. nebo V. stupně je třeba složit základní test jednotné národní zkoušky.

Další úkoly

Systém odborného vzdělávání vyžaduje další změny a větší zaměření na potřeby podniků a světa práce. Vývoj poptávky na gruzínském trhu práce se odklání od specializace k podstatně širším profilům. To se musí projevit i ve vývoji odborného vzdělávání.

Problémem jsou i mezery v současném zákoně. Např. žáci, kteří po ukončení 9. třídy prošli víceúrovňovou profesní přípravou, musejí k dosažení zralosti pro vy-

sokou školu absolvovat ještě jednou všeobecně vzdělávací školu, nebo získat externí potvrzení zralosti pro vysokou školu, což je zdoluhavý proces.

Všeobecně vzdělávací školy neposkytují dostatečné profesní poradenství. Žáci se tak nemohou sami informovaně rozhodnout a musejí se spoléhat na rady pedagogů, rodičů a příbuzných.

Země potřebuje podporu a pomoc evropských odborníků. Užiteční mohou být experti ze zemí s fungujícím systémem odborného vzdělávání – Německo, Rakousko, Finsko nebo Polsko.

Na ministerstvu školství byla založena multidisciplinární skupina pro vypracování dlouhodobé strategie na

léta 2013–2020, která spolupracuje také s evropskými odborníky na vytvoření adekvátní modelu odborného vzdělávání pro Gruzii.

Přeložila Jana Šatopletová

¹ *Vzdělávací systém v Gruzii. Zpravodaj 2003, č. 1, s. 14-15.*

² <http://shelbycarley.files.wordpress.com/2010/06/educational-systems-of-russia-georgia-uzbekistan.pdf>

³ შავსანიშნა და მამოცდების ეროვნული ცენტრი
<http://www.naec.ge>

Pramen: Aptarashvili, Ia. Das georgische Bildungssystem unter besonderer Berücksichtigung der beruflichen Bildung. Berufsbildung, 2013, Nr. 144, S. 42-43.

Podpora profesní orientace a trh vzdělávání

Poznatky z hodnocení projektů Spolkové agentury práce v Dolním Sasku ukázaly, že lepší profesní orientace v předprofesní přípravě výrazně zvyšuje šance mladých lidí na trhu vzdělávání.

Projekty a návrh průzkumu

Projekty *Zvýšit kvótu závěrečných zkoušek v učebním oboru – zlepšit profesní dovednost 2* a *Rozšířená profesní orientace a zkušenost z praxe* probíhaly v letech 2008–2010 v Dolním Sasku. Měly již v hlavní škole (*Hauptschule*) preventivně podporovat žáky, kteří jsou v učení slabí, aby po ukončení 9. třídy hladce přešli do profesní přípravy. Ve speciálních třídách 46 škol byli připravováni na úkoly profesní přípravy žáci, kterým hrozilo, že nesloží závěrečnou zkoušku. Vykazovali horší školní výsledky, projevovali únavu ze školy a jejich rodiče měli nízké vzdělání. Účastníci projektu byli vyučováni v tzv. třídách profesních začátečníků a v praktických třídách. Žáci absolvovali týdenní praxi v podniku.

Analýzy vycházejí z longitudinálních údajů, které shromažďoval od září 2008 do října 2010 Sociologický výzkumný ústav Göttingen. V této době byli (téměř) všichni žáci tříd profesních začátečníků a praktických tříd i žáci paralelních tříd téže školy (jako kontrolní třídy) během školní doby čtyřikrát dotazováni formou třídních anket. Kromě toho proběhlo počítačem podporované telefonické dotazování (*Computer Assisted Telephone Interview – CATI*) tři měsíce po opuštění školy. Do následujících analýz byli zahrnuti pouze ti žáci, kteří se zúčastnili výchozího a cílového měření (vlna 2 a 4) a školu skutečně opustili po 9. třídě. Celkem 319 účastníků projektu a 133 kontrolních žáků.

Rozvoj profesní orientace

Rozvojem profesní orientace se rozumí subjektivní orientace na profesní přípravu a vytvoření určitých

představ o zvolené profesi i otázka, do jaké míry jsou mladí lidé schopni realizovat svá přání v konkrétních strategiích. Podle těchto kritérií byla profesní orientace identifikována a operacionalizována:

- přání bezprostředně po ukončení školy začít profesní přípravu. (*Chtěl bys po škole začít profesní přípravu? Volby odpovědi: Ano, nejradyji hned po škole. Ano, ale později. Ne, ještě nejsem rozhodnut.*)
- volba konkrétního profesního přání (*Máš již profesní přání? Pokud ano, jaké?*)
- konkrétní představy o uvedené zvolené profesi (*Přemýšlel jsi o tom, jak bude vypadat tvůj běžný profesní život ve zvolené profesi, jaké požadavky budeš muset v této profesi plnit, co by se ti na profesi líbilo méně? Volba odpovědi: Ano, trochu. Vlastně ne.*)
- uchazečské aktivity (*Již ses ucházel o místo, pokud ano, jak často?*)

Těm, kdo byli schopni uvést profesní přání, bezprostředně po škole chtěli zahájit profesní přípravu, již uvažovali o různých aspektech profesního přání a/nebo se již nejméně jednou ucházeli, byla atestována vysoká úroveň profesní orientace.

Přání zahájit profesní přípravu

Žáci projektových a kontrolních tříd byli na začátku 8. třídy (začátek projektu) a na začátku 2. pololetí 9. třídy (konec projektu a doba, kdy by měli začít hledat učební místo v případě ukončení školy po 9. třídě) dotazováni, zda chtějí po škole začít profesní přípravu. Z projektových tříd v době první ankety odpovědělo 80 % žáků opouštějících školu, že by chtěli nejradyji hned po škole začít profesní přípravu, v kontrolních třídách to bylo 74 %. O rok později v projektových třídách 81 % a v kontrolních třídách 69 %. Míra orientace na profesní přípravu se tak mezi kontrolními a projektovými třídami výrazně liší. V obou skupinách šlo o žáky, kteří

školu opustili po 9. třídě, a proto lze vyšší míru profesní orientace vysvětlit i tím, že se u dotazovaných žáků s blížícím se koncem školní docházky projevila větší orientace na začátek profesní přípravy. Velká profesní orientace v projektových třídách vzhledem k relativně malým očekáváním mladých lidí, že najdou učební místo, je hodnocena jako úspěch. Na začátku projektu věřilo pouze 47 % žáků opouštějících školu z kontrolních tříd a 45 % z projektových tříd, že budou mít velmi dobrou či dobrou šanci získat učební místo.

Konkrétní profesní přání a představy o zvolené profesi

Zkoumalo se, jak dalece byli žáci schopni na začátku 8. a na konci 9. třídy uvést konkrétní profesní přání. Ukázalo se, že profesní orientace žáků byla, oproti předpokladům, v době obou anket velmi vysoká.

V době první ankety uvedlo 81 % žáků opouštějících školu z projektových tříd a 75 % z kontrolních tříd konkrétní profesní přání. Podruhé již to bylo 90 a 84 %. V projektových třídách byly v obou anketách nejvíce uváděny řemeslné a průmyslové kovoobory, profese v prodeji, v poradenství a ve stavebnictví. V kontrolních třídách byly preference velmi podobné, jen profesní přání byla pestřejší. Zúžení na relativně malé spektrum profesí v projektových třídách může být důsledkem nedostatečné znalosti alternativních učebních oborů, nebo může odrážet realistický odhad vlastních možností.

Význam praxe

Úroveň profesní orientace účastníků projektu byla podporována praxí. Mezi spokojeností s podnikovou praxí a profesní orientací byla významná souvislost.

Strategie hledání a ucházení se o místo

Potíže žáků hlavních škol při přechodu ze školy do učení vyplývají z různých důvodů – mimo jiné z malého počtu zdrojů relevantních pro trh práce na síti. Analýza strategií hledání ukazuje, že žáci z projektových tříd byli při hledání učebního místa výrazně méně podporováni rodinou než žáci z kontrolních tříd. Žáci z projektových tříd byli více podporováni lidmi z praxe a učiteli. V rámci obou projektů se větší pedagogickou podporou zčásti podařilo snížit deficity podpory doma.

Zdá se, že se to projevuje v chování mladých lidí i při žádosti o místo, kdy jsou mezi projektovými a kontrolními třídami výrazné rozdíly. 73 % žáků z projektových tříd na konci 9. třídy již odeslalo aspoň jednu přihlášku, z kontrolních tříd jen 45 %. 50 % odcházejících z projektových tříd mělo k červnu 2010 nejméně jeden pohovor, oproti 32 % z kontrolních tříd.

Význam dlouhodobé praxe

Hodnocené projekty byly úspěšné v tom, že žákům urovnávaly cestu do profesní přípravy: 45 % žáků ze

tříd profesních začátečníků a 55 % z praktických tříd přešlo do učení rovnou ze školy – v kontrolních třídách to bylo jen 34 %.

Rozhodující pro tento úspěch byl hlavně takzvaný „lepící efekt“ dlouhodobých praxí. 86 % žáků, kteří po ukončení projektu šli do učení, se učili ve svém *bývalém* podniku, kde absolvovali praxi. U žáků kontrolních tříd, kteří neměli týdenní praxi, jen běžnou blokovou praxi v rámci učebního plánu, to bylo jen 59 %.

Zde neuvedené multivariační analýzy vzoru přechodu potvrzují význam praxe pro přechod do učení – zvýšila šance na učební místo, neboť žáci na praxi vykonávali kvalifikované činnosti, vztahující se k profesi. Žákům, kteří při praxi často měnili podnik, se řidčeji podařil přechod do kvalifikujícího učení bezprostředně po škole. Multivariační analýzy navíc ukázaly, že ve srovnání s žáky z kontrolních tříd se velmi vysoké počty přechodů účastníků projektu nedají vysvětlit výkony ve škole, kognitivními dovednostmi nebo lokální situací v učebních místech.

Úspěch týdenní podnikové praxe spočívá v tom, že si žáci vytvoří dlouhodobou vazbu na podnik a tím se odbourají diskreditační procesy. Koncepce projektu je tak úspěšná proto, že se vytváří dlouhodobá vazba mezi mladými lidmi a podniky.

Dlouhodobá praxe jako stabilní cesta do učení

Hodnocení obou projektů ukázalo, že převážná část žáků měla již na začátku 8. třídy jasnou představu vyučení s realistickými profesními přáními. Tato profesní orientace se použitím projektů ještě podpořila a stabilizovala. Při podnikové praxi žáci získali pozitivní zkušenosti. Důležitá byla i podpora od doplňkového pedagogického personálu. Ten pomáhal kompenzovat nedostatek relevantních zdrojů pro trh práce na síti a pomáhat mladým lidem při hledání učebního místa.

Dlouhodobá praxe je smysluplným nástrojem pro zdokonalení profesní orientace. Zároveň podnikům poskytuje šanci poznat individuální dovednosti a motivaci výkonnostně slabších žáků, kteří by jinak neuspěli pro nedostatečnou důvěru podniků v jejich výkonnost.

Pro koncepci forem předprofesní přípravy z toho lze učinit všeobecný závěr, že budou úspěšné hlavně v případě, že se zaměří jak na zlepšení individuální profesní orientace, tak i na urovnávání přímé cesty mladých lidí do učebního poměru, např. prostřednictvím osvědčených dlouhodobých praxí.

Přeložila Jana Šatopletová

Pramen: Kohlrausch, Bettina; Baas, Meike; Solga, Heike. Bessere Chancen am Ausbildungsmarkt durch Förderung der Berufsorientierung? Erkenntnisse aus der Evaluation von BA-Projekten in Niedersachsen. BWP, 2014, Nr. 1, S. 25-29.

Co nového v časopisech

Bref du Céreq	Ekonom
<p>FOURNIER, Christine et LEGAY, Agnès. Renforcer le lien école-entreprise pour faciliter l'insertion des lycéens professionnels. [<i>Posilovat spojení škola-podnik pro usnadnění začlenění absolventů profesních lyceí do trhu práce.</i>] Bref du Céreq, No. 320 (2014), p. 1-4. Kromě stáží, které jsou součástí vzdělávacích programů, mobilizují některá profesní lycea podniky k tomu, aby pomáhaly v začleňování do trhu práce. Veřejné úřady se starají o to, jak nejlépe vyzbrojit lyceisty pro trh práce, povzbuzují tyto akce a snaží se je rozšiřovat. Experiment prováděný ve třech školských správních obvodech se věnuje tomuto úkolu. Evaluace projektu ukazuje na hlavní překážku, kterou je absentérství žáků, a podtrhuje význam zapojení kolektivů do projektu.</p>	<p>HNÍKOVÁ, Eva. Je vzdělání k ničemu? Čím dál více šéfů a zakladatelů úspěšných českých i světových firem nemá ani vysokou školu. Ekonom, roč. 58, č. 25, (2014), s. 28-31. Ondřej Šteffl (Scio): „U nás na rozdíl od USA panuje česká, nebo přesněji řečeno rakousko-uherská titulománie, kterou náš stát dále úspěšně prohlubuje. Kromě jinde nevidaného oslovení „pane doktore“ či „pane inženýre“ přibývají ... místa ve státní správě a v regulovaných profesích, kde člověka bez potřebného titulu prostě nezaměstnávají. Vysokou školu potřebuje zdravotní sestra, sociální pracovníce i učitelka v mateřské škole.“ <i>Časopis je k vypůjčení v knihovně NÚV.</i></p>

Definitiva učitelů v USA v ohrožení

V jednotlivých státech USA platí různé zákony o právním postavení učitelů veřejných škol. V současné době se diskutuje o tom, zda zachovat definitivu učitelů v těch státech, kde ji ještě mají, a o výhodách a nevýhodách tohoto opatření.

Kalifornský soudce prohlásil, že státní politika definitivy pro učitele, která obsahuje i pravidla služebního věku, brání školám v možnosti zbavit se neefektivních učitelů, což ohrožuje ústavní práva žáků na rovnocenné vzdělávání. Žáci proti definitivě učitelů protestují ve skupině *Na žácích záleží (Students Matter)*, která se nejprve zaměří na obhajování pravidel u nejvyššího soudu státu. Dále chce zaangažovat politické činitele v New Yorku a upravit tento systém v celých Spojených státech. Soudní spory probíhají např. v New Jersey, Connecticutu, Marylandu, Minnesotě, Novém Mexiku a v Oregonu.

Dojde-li k tomu, může být kalifornský rozsudek rozhodujícím momentem v reformě vzdělávání, která by mohla oslabit postavení definitivy v celé zemi.

Národní sdružení vzdělavatelů¹ (*National Education Association – NEA*) odsoudilo rozsudek s tím, že soudní proces je jen dalším pokusem o to, jak v zájmu milionářů a korporací podřít autoritu učitelské profese. Prezident NEA uvedl, že rozhodnutí by jednak ztížilo získávání a udržení kvalitních učitelů ve školách, a jednak ignoruje všechny výzkumy, které ukazují, že zkušenost a praxe je klíčovým faktorem efektivního vyučování.

Bezprostředně po rozhodnutí daly učitelské odbory najevo, že se odvolají. Americká federace učitelů² (*American Federation of Teachers – AFT*) ústy svého prezidenta oznámila, že protesty proběhnou ve všech státech.

Kalifornie je jedním z pěti států, které mají nejkratší zkušební dobu, po níž učitelům udělují definitivu, a jed-

ním z 10 států, které vyžadují, aby školské úřady při propouštění učitelů zvažovaly služební věk (ostatní státy to jen doporučují). Podle Národní rady pro kvalitu učitelů³ (*National Council on Teacher Quality – NCTQ*) sídlící ve Washingtonu, která obhajuje reformu evaluace učitelů, jen Kalifornie, Mississippi, Severní Dakota, Jižní Karolína a Vermont mají zkušební dobu před udělením definitivy 2letou nebo kratší. Většina států nechává učitele čekat tři roky a 10 států má 4–5letou čekací dobu. A pouze Kalifornie, Havaj, Minnesota, New York, Pensylvánie, Západní Virginie, Kentucky, New Jersey, Oregon, a Wisconsin mají pravidla, která vyžadují, aby školské úřady braly při propouštění učitelů v úvahu služební věk.

Kalifornští učitelé tak získávají definitivu rychleji a je těžší je propustit ve srovnání s učiteli v jiných státech.

Definitiva je hlavním bodem debat o reformě vzdělávání. Původ má ve vysokoškolském vzdělávání, kde chrání profesory před reakcí na nepopulární výzkumy. Definitiva pro učitele K-12⁴ se zavedla v 60. letech jako ochrana učitelů před nespravedlivým propouštěním při administrativních změnách.

AK

¹ <http://www.nea.org/home/33050.htm>

² <http://www.aft.org/>

³ <http://www.nctq.org>

⁴ *Vzdělávací systém USA. Zpravodaj, č. 4/2010, s. 8.*

Pramen: Alter, Charlotte. Teacher Tenure Under Assault. U. S. Education. TIME, June 11, 2014.

<http://time.com/2857458/teacher-tenure-under-assault/>

Nové knihy v knihovně

CEDEFOP.

On the way to 2020: data for vocational education and training policies : country statistical overviews. Update 2013. [Na cestě do roku 2020: údaje o politice odborného vzdělávání a přípravy. Statistické přehledy zemí. Aktualizováno v roce 2013.] Luxembourg : Publications Office of the European Union, 2014. 125 s. (Cedefop Reference series ; 97) ISBN 978-92-896-1444-3 Sg. 7134 <http://www.cedefop.europa.eu/EN/publications/22388.aspx>

Statistické údaje o 28 zemích EU, Bývalé jugoslávské republiče Makedonii, Islandu, Norsku, Švýcarsku a Turecku.

ŠERÁK, Michal a kol.

Celoživotní učení a sociální politika: vazby a přesahy. 1. vyd. Praha : Asociace institucí vzdělávání dospělých ČR, 2012. 230 s. ISBN 978-80-904531-3-5 Sg. 7135

Z andragogického pohledu sú to podnetné informácie, ktoré môžu slúžiť ako argument pri intenzívnejšom zavádzaní technológií do vzdelávania (e-learning, m-learning, atď.). Na druhej strane prinášajú náročnú výzvu v hľadani strategíe zvyšovania digitálnej inklúzie, hlavne u sociálnych skupín so sťaženým prístupom k technológiám. (Frk, Branislav. Digitálna nerovnosť a budúcnosť vzdelávacích technológií.)

Znovuobjevené knihy

MACHONIN, Pavel, TUČEK, Milan a kol.

Česká společnost v transformaci : k proměnám sociální struktury. 1. vyd. Praha : Sociologické nakladatelství, 1996. 364 s. (Studie ; sv. 11) ISBN 80-85850-17-6 Sg. 4409 B

Prozatím je však vytváření střední třídy, popř. středních vrstev u nás v samém počátku. Tato středová kategorie se dosud nezformovala ani v té míře jako ekonomická či společenská elita, mj. vzhledem k přežívajícímu rovnostářství v odměňování mezi zaměstnanci, k doposud obtížným podmínkám pro střední podnikání i vzhledem k nedostatečné artikulaci a publicitě svých společných zájmů ...

POSPÍŠILOVÁ, Anna.

Cvičení paměti pro seniory : vzorová cvičení. 1. vyd. Praha : Ministerstvo práce a sociálních věcí, 1996. 110 s. ISBN 80-85529-23-8 Sg. 4429 B

... žádnou informaci nikdy nemůžeme vnímat izolovaně od nepřetržitě, mnohvrstvého proudu nejrůznějších informací, které nás neustále i ve spánku, zavalují z našeho okolí, i z nás samotných, ač zdaleka ne všechny samy o sobě dojdou do našeho vědomí. Jen nepatrný zlomeček celého toho množství se uchytí v paměti, na chvílku či nadlouho. Někdy dokonce i navždy, a leckdy i proti naší vůli.

OECD.

Prepared for Life? How to Measure Cross-Curricular Competencies = Prêts pour l'avenir? Comment mesurer les

compétences transdisciplinaires. [Připraveni pro budoucnost? Jak měřit interdisciplinární kompetence.]

Paris : OECD, 1997. 191 s. ISBN 92-64-05259-3 Sg. 4474 B
Denmark. „The Conception and Aims of the Folkeskole (1991): The task of the Folkeskole is, in co-operation with the parents, to offer possibilities for the pupils to acquire knowledge, skills, working methods and forms of expression which will contribute to each individual pupil's all-round development ...

MÁCHAL, Aleš a HUSTÁK, Josef.

Malý ekologický a environmentální slovníček. 2., uprav. a dopl. vyd.

Brno : Rezekvítek, 1997. 56 s. (Hrách na zdi) Sg. 4503

Populace – soubor jedinců téhož druhu vyskytujících se v určitém prostředí a určitém čase ve všech vývojových stádiích včetně vajíček, spor atd. Populace tvořená jedinci stejného nebo obdobného věku se nazývá kohorta.

Dílo Františka Palackého (1798-1876) : sborník textů přednesených dne 21. června 1996 v Hodslavicích v upomínku 120. výročí úmrtí Františka Palackého. 1. vyd.

Hodslavice : Obecní úřad ; Ostrava : Repronis, 1996. 183 s. ISBN 80-902142-4-X Sg. 4522 B

„Auhony a vady mravní národu našeho jsou rozličné: ale jedna z nejpřednějších a nejskodnějších jest jistě ta, které po česku téměř ani jmenovati neumíme, ačkoli ona sžírá již od věkův samé kořeny pospolitého života našeho: miníme luxus, v nejširším toho slova smyslu. Čech a Slovan vůbec umí mnohem lépe chovati se v neštěstí nežli ve štěstí. Jest jemný a schopný, přičinlivý a důmyslný, horlivý a neústupný: ale také smyslný a marný, nepečlivý o budoucnost a nestálý, bujný a bažný. Mnohem snáze podaří se jemu nabyti jmění a zboží, nežli nabytí při sobě držeti a uchrániti.“

KŘIVOHLAVÝ, Jaro.

Jak neztratit nadšení. 1. vyd. Praha : Grada, 1998. 131 s.

ISBN 80-7169-551-3 Sg. 4558

Světlo. Podmínky vidění se často spoluúčastní na růstu zátěže. Je to v prvé řadě tzv. oslnující zdroj světla (např. holá žárovka, lesklý předmět či okno v zorném poli), co neustále vyrušuje a unavuje. Je to však i málo či příliš mnoho světla (příliš vysoká či nízká intenzita osvětlení). Mezi nepříznivě působící světelné podmínky na pracovišti patří i přechody mezi intenzivně osvětlenými místy a prostorami s nízkou intenzitou osvětlení.

FIALOVÁ, Helena a TOMEK, Gustav.

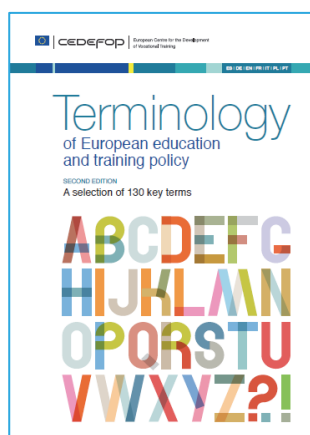
Malý slovník marketingu.

Karviná : ECOMIX-OK, 1994. 158 s.

ISBN 80-901546-4-6 Sg. 4576

výrobky značkové: Výrobky, které využívají důvěry spotřebitelů, resp. kupujících. Vyžadují dlouhodobý koncept, jehož těžištěm je zajištění stabilní vysoké kvality, neboť důvěra se prověřuje vždy znovu při každé koupi. Značka může mít dále různou váhu podle toho, zda ji dává výrobku sám výrobce či obchod.

Zajímavé internetové adresy

Terminologie evropské politiky (odborného) vzdělávání

Terminologický výkladový slovník je, možná jen prozatím, dostupný pouze v elektronické podobě na stránkách Cedefopu. Slovník obsahuje 130 hesel a má 331 stran, protože všechno je v něm důsledně uvedeno v sedmi jazycích včetně poděkování. Kromě angličtiny, francouzštiny a němčiny je zastoupena též italština, polština, portugalská a španělština. Na příkladu hesla informační a komunikační technologie je opět vidět, jak nesmyslné je v češtině používání zkratky ICT, když *necomunikujeme*. EN *information and communication technology* (ICT); ES *tecnologías de la información y la comunicación* (TIC); DE *Informations- und Kommunikationstechnologie* (IKT / IuK-Technologie); FR *technologies de l'information et de la communication* (TIC); IT *tecnologie dell'informazione e della comunicazione* (TIC); PL *technologie informacji i komunikacji* (TIK); PT *tecnologias da informação e da comunicação* (TIC). http://www.cedefop.europa.eu/EN/Files/4117_en.pdf

Sociální podnikání

O sociálním podnikání se píše v článku *Rada pro vzdělávání, mládež, kulturu a sport EU* na straně 7 vpravo dole. Informace o sociálním podnikání v České republice najdete na webové stránce, která vysvětluje např.: co je sociální podnikání, jak založit sociální firmu, jak pomáhá sociální ekonomika obcím, jaké jsou úkoly programu Úřadu práce ČR *Odborné praxe pro mladé do 30 let* apod. <http://www.socialnipodnikani.info/>

Institut migrační politiky (Migration Policy Institute – MPI)

O evropském MPI (sídlo mezinárodního MPI – nezávislé, nestranné, neziskové skupiny expertů je ve Washingtonu) se píše v článku *Integrace imigrantů na trhu práce v Evropě*. Byl založen v roce 2011 v Bruselu. <http://www.migrationpolicy.org/programs/mpi-europe>

Ukrajina pro obchodníky

Webovou stránku *Ukraine for Business*, která poskytuje rady podnikatelům z celého světa, si můžete otevřít v angličtině, francouzštině, ruštině a samozřejmě také v ukrajinštině. Pokud umíte číst rusky, můžete si sami ověřit, zda platí tvrzení z editoriale Zpravodaje, že ukrajinština a ruština jsou si podobné asi jako čeština a slovenština. V opačném případě si můžete v anglickém nebo francouzském jazyce přečíst například o tom, proč autoři stránky považují otázku *Jaký je rozdíl mezi ukrajinštinou a ruštinou?* za naivní, co si myslí o ukrajinštině zahraniční (neruští) studenti, kolik procent slov je společných pro oba jazyky (62 %) a další zajímavosti. <http://ukraine-for-business.com/interesting-ukraine/94-ukrainian-language>

Praha neznámá

Praha má celkem 112 čtvrtí. Na webové stránce se můžete podívat na místa, kde jste možná ještě nikdy nebyli. Obrázek je z Hostivaře ze zrekonstruované tovární čtvrti kolem ulice U Továren. Industriální stavby projektoval architekt Bohumil Hübschmann, který si vlastní vilu postavil na Orechovce. <http://prahaneznama.blogspot.cz/>

Zpravodaj – Odborné vzdělávání v zahraničí vydává Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, Weilova 1271/6, 102 00 Praha 10, Redakce: anna.konopaskova@nuv.cz, tel. 274 022 133. <http://www.nuv.cz/publikace/zpravodaj-odborne-vzdelavani-v-zahranici-1>